

Aan
De minister van Financiën, Economische zaken en Cultuur

Adres kantoor Curaçao
De Rouvilleweg 39
Willemstad, Curaçao
Telefoon (+5999)4619081

Adres kantoor Sint Maarten
Frontstreet 26
Convent Building
Philipsburg, Sint Maarten
Telefoon (+1721) 5430331

Adres kantoor Aruba
L.G. Smith Boulevard 68
La Piccola Marina
Oranjestad, Aruba
Telefoon (+297) 5832800

Datum
1 juni 2021
Ons kenmerk
Cft 202100048

Uw kenmerk

E-mail info@cft.cw
Internet www.cft.cw

Pagina
1/8

Bijlage

Onderwerp
Reactie op de eerste uitvoeringsrapportage 2021

Geachte mevrouw Ruiz-Maduro,

Op 18 mei jl. heeft het College Aruba financieel toezicht (CAft) de uitvoeringsrapportage (UR) over het eerste kwartaal van 2021 ontvangen. Conform artikel 17 lid 1 van de Landsverordening Aruba tijdelijk financieel toezicht (LAft) ontvangt het CAft de UR uiterlijk zes weken na afloop van elk kwartaal. De UR over het eerste kwartaal had uiterlijk 13 mei jl. ingediend moeten worden en is dus met een vertraging aangeleverd. Met dit schrijven ontvangt u de reactie van het CAft op deze UR. Een afschrift van dit schrijven wordt aan de Staten en aan de minister-president van Aruba verstuurd.

Toetsingskader

Het toetsingskader voor de beoordeling van de UR wordt gevormd door de LAft en het protocol Aruba-Nederland van 22 november 2018 (protocol).¹ Vanwege de coronacrisis heeft de Rijksministerraad (RMR), desgevraagd,² aan Aruba toestemming verleend om op basis van artikel 23 lid 1 van de LAft voor 2021 af te wijken van de centrale begrotingsnorm.³ Het financieringstekort over het jaar 2021 mag daarbij zo groot zijn als de in 2021 toe te kennen liquiditeitssteun en eventuele binnenlands of buitenlands (na goedkeuring van de RMR) aan te trekken liquiditeiten die ingezet worden ter dekking van het financieringstekort.⁴ De verschillen tussen de kas-benadering en de baten-lasten-benadering dienen hierbij nog wel te worden betrokken.

---

¹ BZK, protocol Aruba Nederland 2019-2021, getekend 22 november 2018.

² Aruba, Verzoek instemming Rijksministerraad afwijken begrotingsnormen 2021 op grond van artikel 23 Landsverordening Aruba financieel toezicht van 9 november 2020.

³ BZK, kenmerk 2020-0000736486, Besluitvorming Rijksministerraad 18 december 2020, d.d. 18 december 2020.

⁴ BZK, Kenmerk 2021-0000167795, Besluitvorming Rijksministerraad 26 maart 2021, d.d. 26 maart 2021.

Oordeel

De eerste UR toont een gerealiseerd tekort over het eerste kwartaal van AWG 208 miljoen. Dit resultaat is in de UR afgezet tegen de aangepaste ontwerpbegroting (OB) 2021 die op 31 maart jl. aan de Staten is aangeboden,⁵ waarin een deel van de aanbevelingen van het CAft⁶ zijn verwerkt. De aanpassingen hebben geleid tot een afname van het tekort van het land met AWG 110 miljoen van AWG 988 miljoen naar AWG 878 miljoen. Het verwacht begrotingstekort van de collectieve sector is afgenomen met AWG 84 miljoen van AWG 1.008 miljoen naar AWG 924 miljoen voor het jaar 2021. Op basis van de realisatie in het eerste kwartaal verwacht het CAft in 2021 hogere baten dan geraamd en een onderbesteding bij de lasten. Het CAft merkt op dat Aruba in de huidige ramingen nog geen rekening houdt met een sneller herstel van de economie, veroorzaakt door het aantrekken van het toerisme uit Amerika en de uitvoering van het vaccinatiebeleid dat voorspoedig verloopt.

De RMR heeft op 26 maart jl. Aruba dringend verzocht om de begroting uiterlijk 15 april jl. vast te stellen en daarbij rekening te houden met de aanbevelingen van het CAft bij de OB.⁷ Het CAft constateert dat de OB nog niet is behandeld en vastgesteld door de Staten. Het CAft vindt dit een zorgwekkende situatie en benadrukt het belang van een zo spoedig mogelijke vaststelling van de begroting, zodat de regering mandaat verkrijgt voor uitvoering daarvan.⁸

Een aantal aanbevelingen van het CAft heeft Aruba niet verwerkt in de begroting. Daarbij geeft Aruba aan de uitwerking van de plannen van de uitvoeringsagenda van het landspakket af te wachten. Zo adviseerde het CAft de verlaging van de loonbelasting terug te draaien en de lasten voor goederen en diensten, de personeelslasten en de lasten voor de loonsubsidieregeling/TIO-regeling neerwaarts bij te stellen. Doordat Aruba nog geen invulling geeft aan deze aanbevelingen wordt het tekort momenteel nog onvoldoende neerwaarts bijgesteld.

Ten aanzien van de besparing van AWG 60 miljoen op het AZV-budget blijkt uit de UR dat het AZV opmerkt dat deze besparing mogelijk niet gehaald zal worden dit jaar, met name omdat de pakketversobering en de eigen bijdrage als onderdeel van het 5-wave model (nog) niet geformaliseerd zijn. Het CAft wijst Aruba erop dat het gehouden is aan de voorwaarde van de RMR om te komen tot een jaarlijkse besparing van AWG 60 miljoen per jaar.⁹ Het CAft verzoekt Aruba aan te geven welke beheersmaatregelen worden getroffen.

---

⁵ Landsverordening tot vaststelling van de begrotingen van de ministeries van het Land voor het dienstjaar 2021 en tot wijziging van de Landsverordening instelling ministeries 2018 (AB 2013 no. 94), d.d. 26 maart 2021.

⁶ CAft, Kenmerk Cft 202100004, Advies bij de ontwerpbegroting 2021 van Aruba, d.d. 18 januari 2021.

⁷ BZK, Kenmerk 2021-0000167795, Besluitvorming Rijksministerraad 26 maart 2021, d.d. 26 maart 2021.

⁸ CV 1989, artikel 11 lid 1, De comptabiliteitswet schrijft voor dat de minister dan volgens de wet beschikt over ten hoogste vier twaalfde deel van de bedragen die voor het voorafgaande jaar zijn toegestaan.

⁹ BZK, Kenmerk 2020-0000287381, Rijksministerraad 15 mei 2020 inzake liquiditeitssteun medio mei tot en met juni, d.d. 18 mei 2020.

Andere onderwerpen waar het CAft in zijn eerdere adviezen aandacht voor heeft gevraagd zijn het Beleidsplan Verlaging Personeelslasten (BVP) en de nulmeting financieel beheer. Het CAft merkt op dat de informatiewaarde in de UR ten aanzien van het BVP is verbeterd maar verzoekt u de budgettaire effecten van de maatregelen op jaarbasis te presenteren in plaats van per kwartaal. Ook voor de nulmeting in het kader van financieel beheer roept het CAft u op hier meer inzicht te verschaffen.

Toelichting

In tabel 1 worden de realisatie van het eerste kwartaal van dit jaar en vorig jaar vergeleken en afgezet tegen de begroting 2021. De realisatie van het eerste kwartaal van dit jaar is in beperkte mate te vergelijken met het eerste kwartaal van vorig jaar, omdat de financieel-economische gevolgen van de coronacrisis vorig jaar optraden vanaf het tweede kwartaal.

in mln. AWG	Realisatie 1e UR 2020	Realisatie 1e UR 2021	Begroting 2021	Percentage ten opzichte van de begroting 2021
Baten	310	223	998	22%
Directe belastingen	129	87	404	22%
Indirecte belastingen	144	104	430	24%
Overige baten	37	32	164	20%
Lasten	319	437	1869	23%
Personeelslasten	114	105	431	24%
Goederen en diensten	34	37	204	18%
Rente	64	60	258	24%
Subsidie	48	48	182	26%
Overdrachten	24	123	532	23%
Bijdragen en afschrijvingen	35	64	262	24%
Exploitatieresultaat	-9	-214	-871	25%
Kapitaaldienst				
Kapitaalontvangsten	9	9	40	23%
Kapitaaluitgaven	2,8	3	47	7%
Resultaat kapitaaldienst	6,2	6	-7	-79%
Resultaat land	-3	-208	-878	24%
Resultaat collectieve sector	-6	-237	-924¹⁰	-

Tabel 1: Overzicht realisatie eerste kwartaal (miljoenen AWG)

¹⁰ Het verwachte tekort van de SVb volgens de begroting van het land van AWG 12 miljoen in plaats van AWG 90 miljoen is verwerkt in het resultaat van de collectieve sector.

Baten

De gerealiseerde baten komen in het eerste kwartaal uit op AWG 223 miljoen, hetgeen gelijk is aan 22 procent van de begroting voor heel 2021. Dit is AWG 87 miljoen lager dan de realisatie van het eerste kwartaal van vorig jaar en wordt met name verklaard door de financieel-economische gevolgen van de coronacrisis. Het CAft constateert dat Aruba de aanbeveling bij de OB om een raming op te nemen voor opbrengsten uit de 12,6 procent korting op de arbeidsvoorwaarden van gelieerde overheidsentiteiten in de begroting heeft verwerkt (AWG 12 miljoen). Dit geldt ook voor de aanbeveling om dividendopbrengsten van de CBA op te nemen (AWG 10 miljoen). Overigens is de RMR-voorwaarde voor liquiditeitssteun om de solidariteitskorting ook door te voeren voor de medewerkers van overheidsvennootschappen en (voornamelijk) door de overheid gesubsidieerde instellingen bij een aanzienlijke deel van de overheidsvennootschappen nog niet doorgevoerd. Het CAft adviseert u ervoor te zorgen dat dit alsnog gedaan wordt.¹¹

Uit de UR blijkt dat de baten uit onder andere de belasting op bedrijfsomzetten (BBO), loonbelasting, invoerrechten en accijns een vergelijkbaar seizoenspatroon volgen als voor de coronacrisis. De verwachting was dat de baten in het eerste kwartaal relatief zouden achterblijven ten opzichte van de begroting en dit door het aantrekkende toerisme in het derde of vierde kwartaal zou worden gecompenseerd. Indien de huidige trend zich voortzet verwacht het CAft dat de baten uit de directe en indirecte belastingen per saldo een meevaller zullen opleveren. In dit verband merkt het CAft nog het volgende op: Voor een betere belastingcompliance is het beter functioneren van de Belastingdienst van groot belang. Zo worden de aanslagen grondbelasting op een zodanig laat tijdstip verzonden dat een betaling in vier termijnen niet meer mogelijk is. De aanslagen voor de motorrijtuigenbelasting leiden voor een derde deel van de motorvoertuigen niet tot betaling van die belasting.

Lasten

De realisatie van de lasten over het eerste kwartaal bedraagt AWG 437 miljoen, hetgeen gelijk is aan 23 procent van de begroting voor heel 2021. Dit is AWG 118 miljoen hoger ten opzichte van vorige jaar en wordt met name verklaard door de steunmaatregelen in verband met de coronacrisis. Bij de OB 2021 adviseerde het CAft om de kostensoort goederen en diensten naar beneden bij te stellen op basis van de realisatie 2020. Het CAft constateert dat hier nog geen invulling aan gegeven is en verwacht, mede gezien de realisatie in het eerste kwartaal, een meevaller op deze kostensoort. Ten aanzien van de steunmaatregelen verwacht het CAft lagere uitgaven voor de TIO-regeling vanwege verlate invoering en voor de MKB-regeling op basis van de huidige realisaties.

---

¹¹ Uit de UR blijkt dat 7 van de 23 overheidsentiteiten de solidariteitskorting hebben doorgevoerd. Op basis van de tussentijdse rapportage die het CAft op 7 mei jl. ontving, blijkt dat inmiddels 13 van de 23 overheidsentiteiten de korting hebben doorgevoerd. Deze informatie is door Aruba nog niet verwerkt in de eerste UR, omdat deze betrekking heeft op het tweede kwartaal. MinFEC Aruba, Inkortingsverantwoordingsverslag 2020 inzake overheidsentiteiten, versie 1.0, d.d. 7 mei 2021.

Personeelslasten

De personeelslastennorm in het protocol is AWG 479 miljoen. De realisatie van de personeelslasten 2020 bedraagt AWG 428 miljoen waarin de korting van 12,6 procent op de arbeidsvoorwaarden van overheidspersoneel is verwerkt. Het protocol schrijft voor dat Aruba een jaarlijkse nominale daling van de personeelslasten realiseert. In de begroting is momenteel AWG 431 miljoen opgenomen voor de personeelslasten, waarmee Aruba hieraan niet voldoet. Het CAft merkt op dat de gerealiseerde besparing op de personeelslasten is bereikt door de solidariteitskorting en dat de uitvoering van het BVP achterblijft. Voor het gezond maken van de overheidsfinanciën van het land is die uitvoering echter onverminderd noodzakelijk.

Het CAft heeft in zijn eerdere adviezen gewezen op de ontoereikende informatiewaarde over het BVP in de uitvoeringsrapportages en de onduidelijkheid over op welke wijze met de instrumenten uit het BVP gestuurd wordt op een daling van de personeelslasten. In de eerste UR zijn de maatregelen van het BVP voor het eerst gekwantificeerd, waarmee het inzicht in de inzet en het resultaat van deze maatregelen is verbeterd ten opzichte van de vierde UR 2020. Het overzicht is echter op kwartaalbasis en het is niet duidelijk in hoeverre er actief wordt gestuurd op de maatregelen. Het CAft kan daardoor niet beoordelen wat de jaarlijkse effecten zijn van de maatregelen van het BVP op de personeelslasten.

De mutaties in de personeelslasten van de begroting 2021 zijn voor het CAft nog onvoldoende inzichtelijk om onder meer de besparingen in het kader van het BVP en de 12,6 procent korting op arbeidsvoorwaarden van ambtenaren goed te kunnen monitoren. Het CAft adviseert in lijn met zijn advies bij de jaarrekeningen 2016-2018, het beheer van de personeelslasten te versterken.¹²

Kapitaaldienst

De kapitaaldienst toont voor het eerste kwartaal een positief resultaat van AWG 6 miljoen. De ontvangsten bedragen AWG 9 miljoen en betreffen grotendeels vrijgekomen afschrijvingen. De uitgaven van AWG 3 miljoen bestaan voornamelijk uit verstrekte studieleningen. Er is AWG 16 miljoen begroot voor investeringen in 2021, waarvan de realisatie in het eerste kwartaal nog nihil is. Het CAft voorziet dat er onvoldoende tijd resteert om het begrote bedrag voor investeringen dit jaar volledig te realiseren, gezien het feit dat er momenteel nog steeds geen vastgestelde begroting ligt.

Financieel beheer

Aruba heeft aangegeven dat de oplevering van de jaarrekening 2019 vertraging heeft opgelopen vanwege het opschonen van tussenrekeningen in het kader van het zelfstandig balansonderzoek over het jaar 2019, uitgevoerd door de Stichting Overheidsaccountantsbureau (SOAB). De jaarrekening 2019 vormt de basis voor de jaarrekening 2020. De RMR van 26 februari jl. heeft besloten dat Aruba de jaarrekening 2019 uiterlijk 1 augustus 2021 dient vast te stellen.

---

¹² Cft, kenmerk Cft 202000173, Advies bij de jaarrekeningen Aruba 2016 tot en met 2018, d.d. 20 november 2020.

De vastgestelde jaarrekening 2020 moet conform de LAft voor 31 augustus 2021 aan het CAft worden aangeboden.¹³ Het CAft wijst u op deze deadlines.

Het financieel beheer van Aruba is nog onvoldoende op orde en dient structureel te worden verbeterd. De nulmeting financieel beheer vormt een belangrijke stap. Op 31 maart jl. is op ambtelijk niveau overleg gevoerd over de verbetering van de informatievoorziening in de uitvoeringsrapportages over de voortgang van de nulmeting en de verbetering van het financieel beheer. Het CAft constateert dat deze verbetering van de informatievoorziening op deze punten in de onderhavige UR nog niet is doorgevoerd en verzoekt u dit bij de tweede UR 2021 alsnog te doen, waarbij onder meer een planning wordt gegeven van de resterende deelonderzoeken van de nulmeting en de opvolging van de bevindingen uit de reeds afgeronde deelonderzoeken.

Collectieve sector

Vaststelling collectieve sector

Conform het protocol Aruba-Nederland van 2 mei 2015 artikel IX dient het land tweejaarlijks, voor 1 april, de collectieve sector voor de daaropvolgende begrotingsjaren vast te stellen. De laatste vaststelling van de collectieve sector van Aruba heeft in 2019 plaatsgevonden voor de begrotingsjaren 2019 en 2020.¹⁴ Conform het protocol 2015 zou voor 1 april 2020 de collectieve sector voor de begrotingsjaren 2021 en 2022 opnieuw vastgesteld moeten zijn voor Aruba, hetgeen niet is geschied. Het CAft adviseert derhalve om op korte termijn, in samenwerking met het Centraal Bureau voor de Statistiek (CBS) Aruba en met het CBS Nederland, de samenstelling van de collectieve sector van Aruba vast te stellen.

Berekening collectieve sector

De begrotingsnorm op grond van artikel 14 van de LAft wordt gebaseerd op het resultaat van de collectieve sector. In de UR wordt een projectie weergegeven van de verwachte resultaten van de overige entiteiten behorende tot de collectieve sector per eind 2021. Het CAft merkt op dat deze projectie niet in lijn is met de projectie in de begroting van het land zoals die is aangeboden aan de Staten. Zo wordt in de UR nog uitgegaan van een tekort van AWG 90 miljoen voor de SVb. In de begroting van het land zoals die is aangeboden aan de Staten, is dit tekort bijgesteld naar AWG 12 miljoen vanwege het inzetten van de eigen reserves van de SVb en vanwege het verwerken van een gunstiger groeiscenario van de economie (conform de groeiraming van het land).

Het CAft verzoekt u het overzicht van de collectieve sector in de uitvoeringsrapportages aan te passen zodat er aansluiting is tussen de projecties van de entiteiten behorende tot de collectieve sector en de begroting van het land. In tabel 1 heeft het CAft de correctie van in totaal AWG 78 miljoen betreffende de SVb reeds verwerkt.

---

¹³ BZK, Kenmerk 2021-0000111550, Besluitvorming Rijksministerraad 26 februari 2021, d.d. 26 februari 2021.

¹⁴ BZK, Kenmerk 2019-0000055730, Financieel-economische kwesties in het kader van het Protocol 2018, d.d. 7 oktober 2019.

AZV

Uit de UR blijkt dat het Uitvoeringsorgaan (UOAZV) verwacht dat het zogenaamde 5-wave model een besparing van AWG 41 miljoen zal opleveren in plaats van de taakstelling van AWG 60 miljoen eind 2021. Het CAft maakt hieruit op dat Aruba mogelijk niet zal voldoen aan de betreffende voorwaarde zoals gesteld op 15 mei 2020 door de RMR. Het CAft vraagt Aruba welke maatregelen worden getroffen om de volledige besparing van AWG 5 miljoen per maand ofwel AWG 60 miljoen per jaar alsnog structureel door te voeren. Het CAft verneemt ook graag de voortgang of de uitkomsten van de Nationale Commissie Kostenbesparing Medische Zorg inzake een alternatieve invulling van de korting op het AZV-budget. Het CAft hecht eraan nogmaals te benadrukken dat de korting van AWG 60 miljoen in 2021 geheel moet worden gerealiseerd met het oog op de houdbaarheid van het zorgstelsel.

Financieringsbehoefte en schuldpositie

In de begroting 2021 is een financieringsbehoefte opgenomen van AWG 1.138 miljoen. Dit bedrag bestaat uit het begrote tekort van het land van AWG 878 miljoen en herfinanciering van aflopende leningen van AWG 261 miljoen. De eerste UR laat zien dat AWG 4 miljoen aan langlopende leningen is afgelost en AWG 61 miljoen aan rentebetalingen is verricht. Vanwege de lage stand van de LIBOR, vallen de rentelasten AWG 1,5 miljoen lager uit.

In het eerste kwartaal is de schuld van Aruba toegenomen met AWG 64 miljoen. De toename bestaat onder meer uit het saldo van leningen en aflossingen. De aangegane leningen betreffen liquiditeitssteun van AWG 71 miljoen en kortlopende schulden van AWG 37 miljoen. De aflossingen betreffen een afname van promessen met AWG 40 miljoen en overige aflossingen van AWG 4 miljoen. De totale schuldstand aan het einde van het eerste kwartaal bedraagt AWG 5.209 miljoen (inclusief de eerste tot en met de vierde tranche liquiditeitssteun). De schuldquote komt uit op 123 procent (2020: 124 procent) van het bbb, waarbij is uitgegaan van de door de Centrale Bank van Aruba geraamde ontwikkeling van het nominale bbb.¹⁵

---

¹⁵ De Centrale Bank van Aruba, Economic Outlook February 2021, (bbb 4.241)
<https://www.cbaruba.org/cba/readBlob.do?id=7255>

Kenmerk
Cft 202100048
Blad
8/8

Ik verwacht u hiermee voldoende te hebben geïnformeerd.

Hoogachtend,
De voorzitter van het College Aruba financieel toezicht

Prof. dr. R.H.J.M. Gradus

Deze brief is in afschrift verstuurd aan:
De voorzitter van de Staten van Aruba
De minister-president van Aruba
De directeur van de Directie Financiën